

Tu ljubav rječitno potvrđuju naslovi mnogih pjesama: *Vežan za zemlju* (Kušan), *U krijesu zora žetvenih* (Seunik), *Šume, rijeke i kobite mene su zarobile* (Madjer) *Zvijezde nad mojim gradom* (Rem), *Zučarani neki kraj* (Mesinger), *Klasovi rastvoriše vrata suncu* (Kruna First), *Na zvjezdanom pašnjaku* (Baranjek).

Uostalom, nije li vrlo zaslužni poslanik Panonije (i sâm kao pjesnik ovdje uvršten!) Dionizije Švigelj — Dika rekao jednom da nigdje nema toliko poeta kao u ravnici — jer je njezina duša lirska?!

APOKALIPSA JEDNE DUŠE

Veljko Vučetić: Apokalipsa jedne duše, Zagreb, 1980.

Job

»Ne jedanput u životu posjećivao me
anđeo budućih događaja i utabanjivao
trasu moje ljubavi...«

V. V.

Čovjek svaki htio ili ne nosi svoj križ uz svoj proplanak. Mislim da je onima koji ga ne mimoilaze ipak lakše. Oni su primili svetu službu predano i s uvjerenjem da je na Kalvariji najnormalniji, najveći i najbliži nadsvijetu onaj koji se nije posvadio sa svojim križem. Veljko Vučetić to u svojoj najnovijoj knjizi *Apokalipsa jedne duše* i nije krio. Dopustio je i nama i nas je poveo, odnosno pridružio se i nama na putu prema vrhuncu, tamo gdje se konačno ima dokončati konačno i gdje se nesmetano od konačnog ima nastaviti beskonačno. Ovdje progovara pjesnik o duši.

On kao da ne pozna drugi problem osim svjetla i tame vlastite duše. Duša koja prima inspiraciju, koja za njom čezne, koja je nemirna i pretučena osamom i tamom, koja treperi, koja se rastvara, koja »juri, jezdi, putuje...« sa svojim umom i svjetlom, u »ljepoti dubokih šuma«, »koja je najsretnija na novim i »neznanim drumovima«.

Ova duša želi reći sebe drugima snažno, lomiti druge kao što je i sama lomljena, ali uvida da se prava pobjeda krije u neznatnosti samoće vlastitih malih pobjeda nad sobom.

»Možda nesposoban za malu utjehu tražim velika raspeća koja su još udaljenija.« Traži od sebe neprestanu obnovu, koja je jedini način opstanka. Ona vidi kako se predstava veličanstvenih zaposa gasi, ostavši sam na pozornici svoje duše, gorko klikćući:

»više ništa ne vidim,
više ništa ne čujem,
tek obično ja, obična lica oko mene.
Predstava je završena!«

Opet nastupa samoća i bijeda tame. (»Dokle će se krila samoće javiti nad nebom punim žara.«) Ali ova duša je svijesna da je ništa neće zaustaviti u letu u nadsvijet. Ništa ne postoji što joj može zapriječiti vid njezina apokaliptičkog snoviđenja.

»I sad kad sam započeo veliku Igru i nemam gdje natrag, ona se mora dokrajčiti ili će izbljediti trag sna velike bulaznosti. Amen!« U njemu sve stenje, jer stenjanje je prava molitva ljubavi, molitva mira i umiranja. (»Viši čovjek od viših dijelova duše stenje«!).

Spoznaja nadsvijeta — »gospodstva i prijestolja« — uzgibala je više dijelove duha. Je li moguće izdržati tu spoznaju i plaziti pustinjom, carstvom crviju, sotone i demona, nakon što je srušen nedostižni čovjek iz Edena? Ostalo nam je samo da smjerno haluciniramo o njemu i sebi.

Međutim, Bog je u pejzažu ostavio trag svoje ljepote i prisutnosti. Ostavio je i u nama oživljujući nas u stanjima svete inspiracije. Ali u pejzažu sijeva njegova ljepota kao munja, od koje odstupa sotona. Ostaje nam još problem vremena. Duša se nada i vjeruje da će ono »proteći a ja ću u svojoj zabiti rasti hao himalajski cedar...« do dana kada ću biti izabran za mimohod kao i toliki od kojih još samo pamtim »osmijehe iz daljine i obrise«!

Čitav tok ove poezije jest pretok duhovnog duba jedne duše. Ovaj boj koji je svima nama zajednički ovdje se odvija sažet u nizu slika i lutanja našim podsvijetom, omeđenim čvrstim granicama konačnosti. Andeo svjetla često trubi u ovoj lirici kao glas pijetla u praskozorje, da se približava dan i da je blizu svjetlo. Veljko Vučetić ga prepoznaje kao što prepoznaje i pandže i svu silinu i moć oca tame.

Upitaš se gdje je moć čovjeka? Ovisi li još što o meni? Ako ništa, ono ostaje želja: »Nitko da me ne pretekne u ljubavi prema Bogu...«!

Ova poezija duboko religiozna i mistična biva aktualna i takva ostaje. Mislim da je ona neizbrisiv trag duboke ljudske duhovnosti, kršćanske i mistične, i ujedno umjetnički konzekventne u sebi samoj, kao i u svojim vremenskim i prostornim uvjetima. Duboko intimna, nije banalno iskrena. Dapače, tolikim plaštem literarnih figura pokrivena, odnosno u njih pretočena, doimlje se kao osamljena ponornica hrvatske mističke lirike, posebna i izvorna, u kojoj je vrlo teško pronaći bilo kakav utjecaj, jer je nije rodio l'art pour-artistički zanos nego je krvarina jedne autentične Golgote.

Stvarnost ove svoje poezije Vučetić poistovjećuje sa strunama svoje duše. Zato je uvijek spreman, poput Meštrovićeva Ivana od Apokalipse, da upiše novi znak, da krene na novu brazdu i put. Predanost uzvišenoj inspiraciji vodi ga sigurnom stazom na kojoj je pero jezičac seizmografa potresa vasijskih dubina, gdje se u vječnoj tajni stapaju Biće i SVEBITAK!

SVJEDOČANSTVO O POSLJEDNJIM PAPAMA

Gli ultimi Papi — Testimonianze, Pontificia università Urbaniana, Roma, 1980.

Petar Zdravko Blajić

Na papinskom sveučilištu Urbanianumu, kardinal Angelo Rossi, prefekt Kongregacije za širenje vjere i veliki kancelar istog misijskog učilišta, bio je promotor komemoracija pape Pija XI, Pija XII, Ivana XXIII, Pavla VI. i Ivana Pavla I. Spomenuti su pape komemorirali kardinali i biskupi koji su im u svoje vrijeme bili najbliži suradnici, te su imali mogućnost upoznati ih izbliza: njihov karakter, duhovnu fizionomiju i zauzetost za dobro Crkve. Radi se o svjedočanstvima koja imaju posebnu vrijednost za povijest, budući da su doneseni neki novi aspekti osobnosti onih papa koje drugi nisu imali mogućnost izbliza upoznati. Ta su svjedočanstva sada izišla u knjizi-zborniku i tako postala dostupna širokom krugu. Knjiga je na raznim stranama već doživjela osvrte i meritorne pohvale. Mi ćemo za naše čitatelje vrlo sažeto, slijedeći Rinalda Panettu, donijeti nešto iz bogatog sadržaja te knjige-zbornika prateći je redosljedom papa.

Pio XI.

Kardinal Carlo Confalonieri, dekan kardinalskog kolegija, dugogodišnji tajnik pape Rattija, predstavlja nam papu Pija XI. Citati što on priča o tom papi znači ući u jedan nepoznati svijet vrlo bogat iznenađenjima. Gotovo ostajemo bez daha pred radom bez sna i grozničavom marljivošću Pija XI. Oživjevši vatikansku državu Lateranskim ugovorom 1929, htio je tu državu opskrbiti nužnim strukturama za njezino normalno funkcioniranje. Tu su: velika zgrada uprave, željeznička postaja, radio postaja (jedna od prvih u svijetu), termoelektrična centrala, opskrbni centar, pošta, telegraf, mehanička radionica,